Regionrådsberedningen

SKRIVELSE
2022-01-12

RS 2021-0843

Regionstyrelsen

Yttrande över promemorian Skattelättnad för arbetsresor – ett enklare och färdmedelsneutralt regelverk

Föredragande regionråd: Irene Svenonius

Ärendebeskrivning

I promemorian föreslås ett nytt system för skattelättnad för arbetsresor. En regionalt differentierad skattereduktion som är avståndsbaserad och färdmedelsneutral föreslås ersätta den nuvarande kostnadsbaserade avdragsrätten för resor mellan bostad och arbetsplats. Region Stockholm ser positivt på översynen och många delar i förslaget, som kan skapa förutsättningar för ökat hållbart resande. En överflyttning av arbetsresande från bil till kollektivtrafik ger positiva effekter för miljön och klimatet, och även för framkomligheten i trafiken.

Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår att regionstyrelsen beslutar följande.

1. Regiondirektörens tjänsteutlåtande utgör Region Stockholms yttrande till Finansdepartementet över promemorian Skattelättnad för arbetsresor – ett enklare och färdmedelsneutralt regelverk.

2. Paragrafen justeras omedelbart.

Regionrådsberedningens motivering

Regionrådsberedningen välkomnar ambitionen att skapa ett nytt system för skattelättnader för arbetsresor som är färdmedelsneutralt, vilket sannolikt ökar resandet med kollektivtrafiken och minskar utsläppen från transportsektorn. Att styra mot ökat kollektivt resande ligger i linje med regionens mål och kan leda till minskade utsläpp från vägtrafiken. Men samtidigt finns det i promemorian en rad frågetecken kring hur effekterna av förslaget påverkar invånarna i Stockholms län.

Framför allt finns det risk att den föreslagna regionala differentieringen av skattereduktionen kan få oönskade konsekvenser för boende i svårtillgängligare delar av Stockholms län som är Sveriges tredje största landsbygdslän. Regionrådsberedningen ifrågasätter således om förslaget om en avståndsbaserad ersättning är rimlig. I Stockholms län är det ofta restiden snarare än avståndet som har störst påverkan på resvanor. Det

vore således rimligt om förslaget utgick från restiden i stället för avstånd. Regionsrådsberedningen anser inte att det är rimligt att utformningen av förslaget drabbar invånarna i just Stockholms län mer negativt än i övriga delar av landet.

Därutöver menar regionrådsberedningen att det behöver presenteras fördjupande analyser av hur intäkter från trängselskatterna påverkas av förslaget. Trängselskatterna är en viktig finansieringskälla som möjliggör utbyggnaden av kollektivtrafiken i Stockholms län. Utan dessa intäkter kommer det sannolikt bli svårt att framöver fortsätta utveckla och bygga ut kollektivtrafiken i huvudstadsregionen i den takt som nu pågår.

Regionrådsberedningen vill även påpeka att den pågående elektrifieringen av fordonsflottan sannolikt kommer leda till minskade utsläpp från transportsektorn i framtiden. Således kan det i framöver återigen finnas anledning att se över skattereduktionens utformning för att inte missgynna resande med lågt eller obefintligt klimatavtryck.

Beslutsunderlag

1. Regiondirektörens tjänsteutlåtande
2. Sammanfattning av promemorian Skattelättnad för arbetsresor – ett enklare och färdmedelsneutralt regelverk

Irene Svenonius

Regionledningskontoret
Nicolai Sundblad

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2021-12-22

RS 2021-0843

Regionstyrelsen

Yttrande över promemorian Skattelättnad för arbetsresor – ett enklare och färdmedelsneutralt regelverk

Regionledningskontorets förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår att regionstyrelsen beslutar följande.

1. Regiondirektörens tjänsteutlåtande utgör Region Stockholms yttrande till Finansdepartementet över promemorian Skattelättnad för arbetsresor – ett enklare och färdmedelsneutralt regelverk.

2. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

I promemorian föreslås ett nytt system för skattelättnad för arbetsresor. En regionalt differentierad skattereduktion som är avståndsbaserad och färdmedelsneutral föreslås ersätta den nuvarande kostnadsbaserade avdragsrätten för resor mellan bostad och arbetsplats. Region Stockholm ser positivt på översynen och många delar i förslaget, som kan skapa förutsättningar för ökat hållbart resande. En överflyttning av arbetsresande från bil till kollektivtrafik ger positiva effekter för miljön och klimatet, och även för framkomligheten i trafiken.

Region Stockholm bedömer att den föreslagna regionala differentieringen av skattereduktionen kan få oönskade konsekvenser för boende i svårtillgängligare delar av s.k. storstadskommuner med i övrigt god tillgång till kollektivtrafik. Stockholms län är Sveriges tredje största landsbygdslän. Regionledningskontoret ifrågasätter om avståndsbaserad ersättning är rätt väg att gå i storstadskommunerna där restiden snarare än avståndet är det som påverkar resvanor och resmönster. En dimension som behöver fördjupade analyser är risken att minskade intäkter från trängselskatter kan påverka möjligheten att finansiera utbyggnad av kollektivtrafiken.

Bakgrund
Finansdepartementet har genom remiss bjudit in Region Stockholm att yttra sig över promemorian Skattelättnad för arbetsresor – ett enklare och färdmedelsneutralt regelverk.

Promemorian bygger delvis på betänkande Skattelättnad för arbetsresor – En avståndsbaserad och färdmedelsneutral skattereduktion för längre arbetsresor (SOU 2019:36). och några utgångspunkter är samma som i betänkandet. I andra delar har betänkandets förslag omarbetats. En förändring är att skattereduktionen för arbetsresor ska vara regionalt differentierad.

I promemorian föreslås ett nytt system för arbetsresor som förväntas omfatta fler personer. Förslaget innebär att reseavdraget i sin nuvarande form avskaffas och ersätts av en skattereduktion. Skattereduktionen föreslås vara avståndsbaserad och färdmedelsneutral. Avståndsbaserad skattereduktion innebär att skattelättnaden knyts till avståndet mellan bostad och arbetsplats i stället för den faktiska kostnaden för resan. Färdmedelsneutralitet innebär att skattelättnaden blir oberoende av vilket färdmedel som har använts för arbetsresan och som en konsekvens blir även tidsåtgången för arbetsresan irrelevant. Avståndet mellan bostad och arbetsplats beräknas enligt kortast lämpliga körsträcka med bil oavsett vilket färdmedel och färdväg som har använts.

Det nya systemet inför en nedre avståndsgräns. Skattereduktion ska göras för den del av resan som enkel väg överstiger den nedre avståndsgränsen. För merparten av Sveriges kommuner är den nedre avståndsgränsen 15 kilometer. För en skattskyldig som bor och arbetar i en särskilt uppräknad storstadskommun[1], gäller i stället en nedre avståndsgräns om 30 kilometer. Den regionala differentiering motiveras med att skattelättnaden främst ska riktas till skattskyldiga som bor i områden där det inte finns tillgång till kollektivtrafik i samma utsträckning som i storstadsområdena.

En gemensam övre avståndsgräns föreslås införas för den del av resan enkel väg som överstiger 80 kilometer. Även utgifter för väg-, bro- och färjeavgifter i samband med arbetsresorna ingå i underlaget, till den del utgifterna överstiger 8 000 kr.

[1] Den nedre avståndsgränsen om 30 kilometer ska enligt förslaget gälla i följande kommuner i Stockholms län: Botkyrka, Danderyd, Haninge, Huddinge, Järfälla, Lidingö, Nacka, Salem, Sigtuna, Sollentuna, Solna, Stockholm, Sundbyberg, Södertälje, Tyresö, Täby, Upplands Väsby, Upplands-Bro och Österåker kommuner.

Rätt till skattereduktion ska endast föreligga om antalet resdagar som berättigar till skattereduktion uppgår till minst 30 under beskattningsåret. Skattereduktionen föreslås utgå med 50 öre per kilometer.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2023.

Trafiknämnden har beretts möjlighet att på tjänstemannanivå lämna synpunkter på betänkandet.

Region Stockholms yttrande
Region Stockholm är positiv till översynen och i stort det föreslagna nya systemet för skattelättnad för arbetsresor. Dagens skatteavdrag för arbetsresor gynnar arbetspendling med bil vilket bidrar till ökade utsläpp. Även framkomligheten i trafiken påverkas och Region Stockholm välkomnar därför ett system som kan stimulera ökat hållbart resande.

Med dagens kostnadsbaserade system är det få kollektivtrafikresenärer som kommer upp i de belopp som krävs för att få skattelättnad för arbetsresor. Kollektivtrafikresenärer kan därför i allmänhet inte göra något skatteavdrag eller bara göra avdrag med ett mindre belopp. Region Stockholm välkomnar därför ett system som är färdmedelsneutralt och ser att det kan gynna kollektivtrafikresandet jämfört med dagens system. Att styra mot ökat kollektivt resande ligger i linje med regionens mål och kan leda till minskade utsläpp från vägtrafiken.

Region Stockholm ifrågasätter dock om avståndsbaserad ersättning är rätt väg att gå i storstadskommunerna där restiden snarare än avståndet är det som påverkar resvanor och resmönster.

Den föreslagna modellen uppmuntrar även till samåkning då alla personer i fordonet har rätt till samma skattelättnad. Region Stockholm bestyrker förslaget att skattelättnaden ges i form av en skattereduktion i stället för skatteavdrag då skattelättnadens storlek blir oberoende av den skattskyldiges inkomst och marginalskatt.

Region Stockholm har principiellt inget att invända mot att skattereduktionen föreslås bli regionalt differentierad på så vis att skattelättnaden främst riktas till skattskyldiga som bor i områden där tillgången till kollektivtrafik brister. Nackdelen med att knyta en högre avståndsgräns till vissa utvalda storstadskommuner är dock att den geografiska avgränsningen riskerar att bli för grov. I promemorian påtalas att det även inom gruppen storstadskommuner finns områden där

kollektivtrafik saknas eller kan anses bristfällig. Region Stockholm delar denna bild och konstaterar att den föreslagna uppdelningen i storstadskommuner och övriga kommuner kan få oönskade konsekvenser för boende i svårtillgängligare delare av kommuner med annars god tillgång till kollektivtrafik. Värt att påpeka är att Stockholms län är Sveriges tredje största landsbygdslän. Region Stockholm efterlyser därför vidare analys av hur förslaget kan påverka arbetsresor inom delar av storstadskommuner med sämre tillgänglighet till kollektivtrafik.

I promemorian föreslås att arbetsgivare ska lämna uppgift om arbetsplatsens adress i arbetsgivardeklarationens individuppgift, eller i vissa fall kontrolluppgift. Region Stockholm ifrågasätter inte att ett sådant uppgiftslämnande kan underlätta administration och kontroll. Samtidigt konstaterar regionen att förslaget kan innebära en kännbart ökad administrativ börda för arbetsgivare, särskilt då flera arbetsplatser hos en och samma arbetsgivare blir allt vanligare. Att löpande kontrollera och rapportera in ändrad arbetsplats kan därmed innebära merarbete i en utsträckning som eventuellt inte har beaktats.

I promemorian görs bedömningen att det nya systemet blir offentligfinansiellt neutralt, sett till hela den offentliga sektorn. Eftersom det nuvarande reseavdraget minskar den beskattningsbara förvärvsinkomsten, påverkas både kommunal och statlig inkomstskatt av att avdraget avskaffas. Införandet av skattereduktionen beräknas öka de kommunala skatteintäkterna med 5,1 miljarder kronor. Den procentuella ökningen av de kommunala skatteintäkterna beräknas bli störst i kommuner där en högre andel av befolkningen gör reseavdrag.

Region Stockholm instämmer i bedömningen att de kommunala skatteintäkterna kommer att öka till följd av förslagen. Det framgår dock inte av promemorian hur de ökade skatteintäkterna ska hanteras. Om finansieringsprincipen, som innebär att de generella statsbidragen ska minskas med motsvarande belopp och lika för alla kommuner och regioner i kronor per invånare, kan det få konsekvenser för de kommuner och regioner som har ett lågt avdrag med dagens system.

En ytterligare dimension som behöver fördjupade analyser är risken att minskade intäkter från trängselskatter kan påverka möjligheten att finansiera utbyggnad av kollektivtrafiken.

Ekonomiska konsekvenser
Att avge yttrande i enlighet med regiondirektörens förslag innebär inga ekonomiska konsekvenser för Region Stockholm.

Carina Lundberg Uudelepp
Regiondirektör

Rickard Sundbom
Administrativ direktör

Beslutsunderlag

1. Sammanfattning av promemorian Skattelättnad för arbetsresor – ett enklare och färdmedelsneutralt regelverk

Beslutsexpediering

1. Finansdepartementet
2. Trafiknämnden

Godkänd av Carina Lundberg Uudelepp, 2021-12-22

1 Sammanfattning

I promemorian föreslås ett nytt och enklare system för skattelättnad för arbetsresor som förväntas omfatta fler personer. En regionalt differentierad skattereduktion som är avståndsbaserad och färdmedelsneutral föreslås ersätta den nuvarande kostnadsbaserade avdragsrätten för resor mellan bostad och arbetsplats.

Att skattereduktionen är avståndsbaserad och färdmedelsneutral innebär att skattelättnaden utgår från avståndet mellan bostad och arbetsplats i stället för kostnaden för resan däremellan samt att skattelättnaden blir oberoende av vilket färdmedel som faktiskt har använts för arbetsresan. Den regionala differentiering av skattereduktionen som föreslås i denna promemoria innebär härutöver att villkoren för att kunna få en skattelättnad för arbetsresor knyts till var i landet den skattskyldige bor och arbetar. Förslaget väntas leda till minskade utsläpp från arbetsresor.

För att ha rätt till skattereduktion för arbetsresor föreslås att avståndet mellan den skattskyldiges bostad och arbetsplats enkel väg ska överstiga en nedre avståndsgräns. Skattereduktion ska göras för den del av resan som enkel väg överstiger denna nedre avståndsgräns. Den nedre avståndsgränsen är 15 kilometer för dem som bor eller arbetar i merparten av Sveriges kommuner. För en skattskyldig som bor och arbetar i en särskilt uppräknad storstadskommun, som baseras på Tillväxtanalys indelning, gäller i stället en nedre avståndsgräns mellan bostad och arbetsplats som enkel väg överstiger 30 kilometer. Skattereduktion ska i dessa fall göras för den del av resan som överstiger 30 kilometer.

En gemensam övre avståndsgräns föreslås införas som innebär att det för samtliga skattskyldiga inte föreligger någon rätt till skattereduktion för arbetsresor till den del resan enkel väg överstiger 80 kilometer.

Skattereduktionen föreslås beräknas utifrån det faktiska antalet resdagar under beskattningsåret, dock högst 210 dagar. Rätt till skattereduktion bör endast föreligga om antalet resdagar som berättigar till skattereduktion uppgår till minst 30 under beskattningsåret. Skattereduktionen föreslås utgå med 50 öre per kilometer.

Om skattereduktion ska göras för arbetsresor som överstiger den nedre avståndsgränsen på 15 respektive 30 kilometer ska även utgifter för väg-, bro- och färjeavgifter som har betalats i samband med arbetsresorna ingå i underlaget.

För skattskyldiga som på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning är tvungna att använda egen bil eller förmånsbil bör skattereduktion göras för skäliga utgifter för arbetsresor. Skattereduktionen föreslås i dessa fall uppgå till 30 procent av underlaget till den del det överstiger 11 000 kronor under beskattningsåret.

Förslaget i promemorian innebär sammanfattningsvis att det nuvarande reseavdraget ersätts av en avståndsbaserad skattereduktion för arbetsresor där reglerna är färdmedelsneutrala. Promemorians förslag skiljer sig från det som tidigare lämnats av Reseavdragskommittén (SOU 2019:36) bl.a. på så sätt att det föreslås en regional differentiering i regelverket. Vissa utgångspunkter för promemorians förslag är dock desamma som i kommitténs betänkande. Promemorian innehåller av detta skäl två delar. I avsnitt 4 redogörs för de förslag från betänkandet där promemorian delar

kommitténs förslag och bedömningar och inte föreslår någon ändring. I avsnitt 5 behandlas de förslag där promemorians förslag eller bedömningar är nya eller skiljer sig från kommitténs.

Promemorians föreslagna skattelättnad för arbetsresor utgör en modell för ett nytt regelverk. Bedömningen är att den föreslagna utformningen är offentligfinansiellt neutral. Möjligheten att justera nivåerna i modellen är en fråga som får bedömas i arbetet med framtida budgetpropositioner.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2023.